

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Francisci Arias, Societatis Iesv Theologi, Tractatus
Tres spirituales**

Arias, Francisco

Coloniæ Agrippinæ, 1603

Cap. 4. Quam vtile & necessarium sit omnibus Dei seruis, pro donis
cui[que] communicato in cursu virtutis proficere.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59574](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59574)

32 TRACTATUS DE

qui Christianæ pietati semel operam dare cæperunt, contentur in ea indices maiores facere progressus & ad omnium virtutum perfectionem contendere

CAPVT IIII.

QVAM VTILE ET NECESSARIUM sit omnibus Dei seruis pro donis à Deo cuiq; communicatis in cursu virtutis progressum facere.

QVAMVIS omnibus Dei seruis amplectendum toto pectore hoc proficiendi studium satis esse deberet, quod tam gratum sit deo, tamq; fructuosum toti Ecclesia: tamen quia magnoperè refert scire, quæ commoda ex eodem fonte redudent in ipsos, breuiter exponemus, quam utilis & salutaris sit cuiq; iusto amor & cura proficiendi; quamq; perperam sibi consulat, qui curam illam negligit. Ad iter autem in via cælesti recte instituendum, plurimum valet integra & plena peccatorum, & grauitatis eorum notitia, occasionum quoq; & tentationum ac laqueorum, quibus anima nostra ab inimico irretiri solet. Hoc verò beneficio or-

PROFECTV SPIRITVALI. 3.

cio ornare solet imprimis DEVS omnes profectus spiritualis studiosos. Quamdiu enim homo in cursu pietatis languidior est, nec nisi grauibus lapsibus cauendis inuigilat, licet non ignoret, quæ sint peccata grauis, omnibusq; manifesta, tamen alia multa loco peccatorum nō habet: quædam etiam grauiora æstimat leuiora, occasiones item nonnullas ac tentationes, unde procliuis est ruina in scelera, periculis latentis ignarus, pro nihilo ducit: denique licet lapsus quosdam sciat esse lethales & mortiferos, tamen non ponderat quātum inde exurgat damnum, quamque grandis noxa sit infinitam Dei maiestatem offendere. Vt primum vero pigritiæ laqueos diruperit, & diligenter cœperit vacare verę pietati, declinando ab omni malo, quod tale esse cognorit, bonaq; omnia, quæ grata Deo esse sciuerit, perficiendo, Deus mox oculos animæ eius aperit, luceq; admirabili collustrat, qua cernat multa quę antè non aduerterat, notetque peccata & tentationes, & præcipitia eorundem, quæ nūquam antea notarat, ac demum tantum non miratur, hominis

hominis vitā tātis obnoxia esse pericu-
lis, ingenuēq; agnoscit quantā quisq;
salutis suae curā habere debeat, diuinū
quē in omnibus implorare auxilium.

ATQ; hoc est quod diuina scriptura
his verbis significat. *Iustorum semitā,
quasi lux splendens procedit & crescit
vsq; ad perfectum diem.* quasi diceret:
sicut lumen prima diei aurora exiguum
est, augete q; die crescit donec ad
perfectionem, quā in meridie habet,
peruenit: sic vita iustorum in primis
initijs lumen exiguum habet ad cognos-
cenda bona & mala, sed procedente tē-
pore cū incremento virtutum accessio-
nem facit ad priorem lucem, donec
pertingat ad claram cognitionem aeter-
nitatis, in qua Deus clarē in suo ipsius
lumine conspicietur. Hoc beneficium
à Deo communicari omnibus pro-
fectus sui studiosis confitetur S. Isido-
rus, dum ait peccata, quae incipienti-
bus videntur leuia, ijs qui in virtute
profecerunt videri graua, & ideo
eos non solum à vanis iuramentis,
sed etiam à simplici mendacio abhorre-
re: profectiores verò non modò caue-
re mendacia, sed magno studio quoq;
defi-

Prou. 4.

*Isid. l. de
sum. bon
c. 10.*

*Bona. lib.
1. Phar.
c. 37.*

PROFECTV SPIRITALL 35

ad effugere colloquia ociosa Sic B. lii.
VT verò maiori desiderio flagremus
proficendi in ista bonorū malorumq;
notitia, quam Dominus cōmunicare
solet suis dilectis, audiamus quomodo
B. Augustinus alicubi depingat homi-
nem ex peccati statu tam perfectè ad *Aug in*
verā conuersionem morum traductū, *psal. 119. 120*
ut omnes, qui illū antè nouerāt in ad *verb.*
mirationem rapiantur, & Deum col *Sagitta*
laudantes dicant. Qui quondam erat
tā impius & sceleratus, modò quomo-
dò DEO seruit, quā innocēs factus est
Subiūgit enim, illum hominē, etiāsi à
peccatis discedat, quz cognoscit, non
tamen effugere omnia peccatorum
pericula & occasiones, quia eorum, si-
cut & multorum aliorum vitiorum
scientiam nondum est consecutus, sed
neq; animaduertere & notare ea pos-
se, nisi proficendi cupiditate teneatur.
hoc enim clarius & scādala & pericula
à quouis pio perspici, quò plus profice-
re conatur, & vbi viderit, exclamare ad
D E V M. *Heu mihi, quia incolatus meus*
prolongatus est. Quod ideo clamat, quia
optat liber esse à peccatis, & in numerū
eorū referri, qui nec peccāt, nec à plus
peccare possunt. AB

Ab hoc beneficio, quod deus confert proficientibus, manant innumera alia beneficia diuina & munera. Quem admodum enim huiusmodi serui Dei progressum faciunt in agnitione odiorum peccatorum, atque etiam in lumine rerum caelestium, sic etiam maiores indies accipiunt vires ad bene agendum, Deo conatum adiuuante. vnde fit, vt qui initio viribus spiritalibus defecti difficultatem magnam & pugnā in multarum virtutum exercitatione sentiebant, post progressum aliquem factum magnam in iisdem experiantur & facilitatem & dulcedinem quod sanè non ex ipsorum operum, sed solius cordis mutatione euenit, quippe cui robur maius ad bene agendum accedit. Id affirmat propheta Maian cum ait: *DEVS sempiternus Dominus, qui creauit terminos terra non deficiet, neque laborabit, nec est inuestigatio sapientie eius. Qui dat lassitudinem, & his qui non sunt, fortitudinem & robur multiplicat. Deficient pueri, & laborabunt, & iuvenes in infirmitate cadent. Qui autem sperant in Domino, mutabunt fortitudinem, assumet pennas sicut aqua*

Isa 40.

PROFECTV SPIRITVALI. 37

aquila, current, & nō laborabunt, ambulabunt, & non deficient.

HÆC est magna illa fortitudo, hæc cordis generositas et vigor, quem DEVS communicat in cultu veræ pietatis progredientibus: auget enim in illis rerum spiritualium gustum, bonæ conscientiæ puritatem & gaudium, in ærumnis patientiam, in verbis & exemplis efficaciam, amorem & gratiam in adiuuandis proximis, accumulat istidem cælestia sua dona & charismata, atque cum gratia & amore diuino copiosissimam notitiam mysteriorum donorumq; diuinorum. Etenim hominem iustum in seruitio diuino proficere, aliud non est, quàm donis ac beneficijs è manu DEi acceptis bene vri, & gratiam aliquam pro tanta clementia & misericordia diuinæ maiestati rependere, vt hac grati animi significatione noua beneficentia nos dignos reddamus. Id significauit Dominus, cum in parabola quadam commemorat, hominem quendam nobilem conuocatis decem seruis, singulis dedisse decem minas, & dixisse: *Negotiamini, dum uenio, haud secus enim Deus fidelib.*

Luc. 19.

C

delibus suis seruis dona confert, man-
 datque vt ijs rectè vtantur ad salutem
 suam & proximorum. Deinde idem
 nobilis illi, qui negotiando vna mina
 decem minas acquirerat, iussit dari om-
 nes minas eius, qui nihil negotiando
 acquirerat sic deus sua dona & bene-
 ficia, nonis cumulat in ijs, qui beneuo-
 teribus fuerint vsi, & progressu aliquo
 eorū auxilio fecerunt. Vnde & conclu-
 dit totam parabolam hanc admiranda
 sententia: *Dico vobis, quia omni hu-*
beni dabitur & abundabit: ab eo uer-
tem, qui non habet, & quod habet
auferetur ab eo: quasi diceret: Qui
cunque donis & beneficijs diuini
rectè fuerit vsus, eum Deus pluri-
bus maioribusque afficiet beneficijs
qui secus, cum ijs quæ habet, spolia-
bit.

CAPVT.

*Quam salutare & necessarium sit in-
 sum studio proficere, ad cauendam
 periculū & incommodum, nisi
 tepiditate.*

VVLGA